

Ivančica Đerić

NOĆ NA BILIJARU

ODBIJAM SJEDITI NA KAUČU KAO STVAR

Otišla sam da igram bilijar,
 u pab u koji se ide krišom,
 tu idem kada se borim sa stvarnošću tišom,
 on je neugodno star,
 miris piva je u svakoj bilijarskoj kugli,
 i bilijarski štapovi su predugi,
 baš kao ova zima u kojoj asfalt
 pod težinom snijega plače,
 baš kao mrtve ljubavi koje se odugovlače
 nakon isteka roka trajanja,
 otišla sam u pab da se izgubim usred stajanja
 pored bilijarskog stola,
 dok neko udara kuglu sa druge strane,
 i dok ta kugla, kao tane,
 pronalazi svoj cilj.

Okružena kriglama piva,
 šapućem sebi da sam još živa,
moj život nije tvoj dar,
moj život nije naš kvar
odbijam sjediti na kauču kao stvar
 za život slaba,
 premda džaba,
 jer osim tuge
 ne ćutim ništa usred želuca,
 i jer mrtvo srce ne kuca
 jednako na svim mjestima,
 uprkos didaktičkim pripovijestima,
 uprkos želji da se bol izbriše kao usne mokre od piva,
 salvetom,
 mrtvo srce je mrtvo,
 i više nije
 u simbiozi sa svijetom.

Mrtva tvar su i ove kugle, koje su metaforično okrugle,
 i koje u pabu „Crkveni miš” (i skromnom poput tog miša)

udaram preko zelenog pliša,
jer želim da u sebi nokautiram tugu,
i da iznađem neku stvarnost drugu,
koje nema,
i koju ne umijem imenovati.

Sve bi se, da onog kraha ljubavi nije bilo,
posložilo,
život bi bio zlatna savana,
život bi bio sunčana strana,
i Kopakabana
u Dubrovniku
i odražavao bi tvoju sliku,
(prekrasne boje, obrve tvoje, bedra koja ko jarboli stoje),
život bi bio osjećaj sreće, i ono što me sad neće,
radost.

Ona nikada nije navratila,
nije nas nikad obuhvatila,
radost je iz mene odavno ishlapila,
kao kap vode iz espreso šolje u pijesku,
nju nisam nikada doživjela u punom bljesku,
koji čovjeka obasja kao milost boga,
radost je bila onaj gost koga
želiš ugostiti a koji nikada nije namjeravao doći,
bila je avgust za koji znaš da će proći
još dok se u decembru čeka,
bila je čežnjenje
za koje nema lijeka,
i koje vječno šalje izvinjenja,
bila je ona vedrina ishinjena,
i laž koju sebi moramo govoriti
da bismo od sebe nešto probali stvoriti
– radost je bila kao ona bajka
u kojoj sirotinji bace okrajak,
pa neka uživa (ili polomi zube),
radost je bila za one koji harmonično ljube,
a ne za nas.

Usred „Crkvenog miša”
radost nije neka kategorija prisutna
i viša,
ne osjećam je dok ciljam ovu bilijarsku kuglu

jer tamo u uglu
kao crtež figure u uglju,
stojiš sa nepokolebljivim stavom
– ona mi klima glavom,
ona je halucinacija,
ona je zbir svih naših oscilacija,
ona je dio namještaja u ovom pabu zvanom „Crkveni miš”,
čiji zeleni pliš
izgleda sivo,
i čija unutrašnjost smrdi na pivo,
i pivski dah,
i na strah.

Oduvijek sam htjela biti neustrašiva,
odbijala sam da budem plašljiva,
moj idol nije bila žena u cirkusu
koja je za publiku presječena napola,
(i koja za tobom pati, dok je režeš),
moj idol bila je žena koju ne umiješ da zavežeš,
i koja se čak ni tebi ne umije privoliti,
nju će ove bilijarske kugle opkoliti
kao ose,
njene usne nisu naučile da prose
ništa.

Ona će uzdići svoja ramena, kao znamenje,
ona će nositi svoje kamenje,
ona će obući ljepše halje,
za dalje,

ona odbija sjediti na kauču
kao stvar.

20. 11. 2022, Toronto

MOĆ REKLAME ZA KOSU, NA RASKRŠĆU ULICA KENEDI I LORENS

U zahodu biblioteke Fervju,
iza pregrade od lima
čula sam da neko žalostan ima,
neko jeca, kao da je maleno dijete,
kao da je na mjestu pikado mete,
u pabu,
neko je jecao onu melodiju slabu,
pun jada,
onim ritmom kojim kiša pada,
i rekoh,
are you ok, šta vas muči sada,
nothing, rekla je osoba iza pregrade,
tuđe riječi iz mog života me ne vade,
tuđa ljubaznost je nerealnost,
tuđa pitanja nisu ljestve kojim se mogu dići sa dna,
nemam kuda, prevarena i zlostavljana sam ja,
i ne može mi pomoći niko,
nemam nikog i ništa i ni toliko,
ja sam beznačajnija od zrna graha,
moj mozak je pun onih modrica straha,
i svaka je krupna kao patlidžan,
i svaka je filigranska, kao fin fildžan,
ja imam ime a nemam dokumente,
ja imam potrebe ali nemam argumente
koji bi značili da mi pomogne iko,
– ja sam niko.

Izišla sam da operem ruke,
i ugledala to lice opepeljeno od muke,
– pored porculanskog lavaboa
boje snijega,
sićušna kao vlat trave ispod brijega,
stajala je vlasnica lošeg sakoa
davno kupljenog u Armiji Spasa,
odjednom bez glasa –
nosila je od skaja torbu,
na licu borbu,
a na obrazu suze nalik jajima,
nije stremila zagrljajima,
rekla sam,

sutra je novi dan,
 rekla je,
nemam gdje spavati, i nemam stan,
 ovaj život je odvratani san
 u kojem se budim iskorištena i glupa,
 u kojoj me zli ljudi potkradaju i otvaraju i napuštaju,
 kao da sam šupa,
 ja ne znam kako krenuti dalje,
 moja duša je zaboravila sve lijepe detalje,
 ja se njih ne mogu sjetiti,
 mene više neće strefiti,
 jer se nemam na koga osloniti,
 meni niko ništa neće pokloniti,
 ja u torbi nemam niti centa, ni toliko,
 – ja sam niko.

Rekla sam,
 svačije suze u svemiru znače,
 pomisli na to, ti ženo koja plačeš,
 ja ne znam da li je tvoja muka od boga,
 ili je droga,
 ili su te uništili ti ljudi koji nisu dobri,
 jer ljudi umiju biti otrovniji od kobri,
 čak i kada ne žele da se ponašaju tako,
 ali u zahodu biblioteke nije plakati lako,
 počnimo time, *imaš li ime?*

Moje ime je Šona,
 rekla je ona,
 ali to nije bitno nikom,
 ja nisam obuhvaćena slikom,
 nijednom,
 hoću li živjeti, to je svejedno,
 bog zna da nisam živjela uredno,
 ja nemam mjesto bogougodno,
 ja nisam u zahodu biblioteke jer volim književne retke,
 već jer se tako najlakše zgrijati,
 a vi ste gospođa, i to vam neće prijati,
 nisu me druževnost niti književnost dovele tu,
 već toplina zatvorene prostorije,
 i bogu hvala što stvorio je,
 ja sam upropastila sebe svu, ja sam na dnu,
 sa kojeg do površi ne možeš ni krikom,
 – ja sam niko.

Rekoh,
teško je biti živ čovjek u svakoj sredini, da se preživi moraš biti Hudini,
ali Toronto je ipak tako veliki grad, i prije nego prigrliš pad,
u njemu mora da postoji tvoj neko,
– na raskršću ulica Kenedi i Lorens, rekla je, ali to je daleko,
i tamo ne mogu stići,
i nemam čim ići,
to je raskršće na kraju svijeta,
a vani je minus dvadeset tri,
i mene su napustili svi,
i meni su uzeli sve,
meni je život rekao ne,
mene je nasankalo sto pedeset baraba,
nijedan princ, a ja sam postala žaba,
ja sam se družila s pogrešnom klikom,
ja sam se voljela s pogrešnim likom,
– ja sam niko.

Rekoh,
nebitno je gdje si ranije bila,
u svakome bol je dangubila,
svakome ponekad zafale krila,
svakoga odere viša sila,
odvešću te do automobila,
nemoj da misliš na tugu i slom,
jer ako je tamo bar privremen dom,
odvešću te na raskršće to,
Kenedi i Lorens.

Dok sam je vozila, šutjela je Šona,
vani se komešala cijela vasiona,
više nije govorila svoje muke,
imala je one grube ruke
kakve imaju čistačice, ili narkomanke,
kakve je imala i odbačena majka Ivana Cankara iz čitanke
moga djetinjstva,
mogla sam da zamislim da je to žena ista,
rekla je,
hvala, mene su povrijedili ljudi loši,
mene su u kandže uzeli ološi,
rekoh,
ponekad misliš da ne znaš gdje si,
ponekad život se okrutno desi
ali sutra je novi dan, koji ima drugačiji plan,

neka ti život bude kao ona TV reklama,
u kojoj se pojavljuje ona holivudska dama,
Dženifer Aniston,
pa se penje na svoj reklamni tron,
i kaže:

*Hoću šampon taj,
on mi daje sjaj
on je moj raj,
neću drugi kraj,
i odluka je samo jedna,
– zato što sam svega vrijedna.*

Rekoh,
nemoj da zamišljaš stvarnost gadnu i bosu,
niti da ponavljaš da život nije fer,
već misli o toj reklami za kosu,
i reci ko da si Dženifer,
sva magična i medna
– zato što sam svega vrijedna.

Crna je noć sve rastakala,
ali Šona više nije plakala
kad stigli smo do raskrsnice Kenedi i Lorens,
rekla je, Dženifer Aniston, *she isn't nonsense*,
ona je moja omiljena od svih,
rekoh,
pokušaj da se držiš riječi tih, kao davljenik kopna,
čak i kada je stvarnost bezizgledna, a mozak boli kao da mu puca opna,
za prljavi život hoću šampon taj,
on mi daje sjaj,
on je moj raj,
neću drugi kraj,
i odluka je samo jedna,
– zato što sam svega vrijedna.

Naprečac se sa sjedišta digla,
ostavila me, kao što je do me i stigla,
i otkliznula je u hladnu torontansku noć
koja se mrazem već ledeno prozlila,
i dok sam svojoj kući vozila,
kao da je kraj mene ostala,
kao da je i dalje tu sjedila,
kao da se kraj mene zaledila,
njen miris,

*njena borba,
njena tvorba,
njena od skaja torba,
sa desne strane volana,
i šaputala sam,
neka joj bog dadne milion boljih dana
dala mi je ogledalo veće
ta žena koja plače bebeće,
a nisam znala čemu bijah te sreće,
ja pritiskam papučicu gasa, ona se davi u snijegu do pasa,
zašto su vilenjaci naše staze ukrstili,
što nas u istu priču uvrstili,
kad svaka u svoj kosmos mora poć,
i šaputala sam*

*...neka je barem obasja ona moć
one reklame za kosu i njenih riječi,
(od kojih svaka kao opstanak zveči,
i kao zapovijest ispovjedna)
– zato što sam svega vrijedna.*

22. 12. 2022, Toronto